

GLASNYT

Udgivet af Glashistorisk Selskab Aalborg * 1976

Nummer 50.

februar 2011

25 årgang

Indhold.

Side. 3-10 Nyt om nordjyske glasslibere artikel v./ Jørgen F. Rønneest.

Side. 11-16 Vinglastypen 5-delt takket stiliseret vinløv – nok engang v./Jørgen F. Rønneest.

Side. 17-19 Et mesterværk af Iserhorst 16. november 1846 artikel v. Torben Errboe.

Side. 20-21 referat fra mødet den 26.januar 2011

Side. 22-23 referat fra mødet den 16. februar 2011

GLASNYTs redaktion adresse:

Glashistorisk Selskab Aalborg*1976

Postboks 543, 9100 Aalborg.

Besøg hjemmesiden: www.gsaa1976.dk

eller www.glashistoriskselskabaalborg.dk

Ansvarlig redaktion:

Poul Schjelder, TLF / FAX. 98 38 12 26

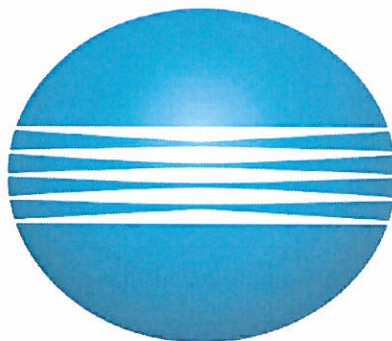
E-mail : schjelder@tv.dk

Irene M. Kristensen. TLF: 86 27 22 96

Bente Hansen. TLF: 98 38 33 54

Tryk : Schjelder / KONICA MINOLTA digital kopiprinter

KONICA MINOLTA

Konica Minolta Business Solutions Denmark a/s

Gøteborgvej 1, 9200 Aalborg SV

Tlf. : 72 21 21 21 FAX : 72 21 27 02

Nyt om nordjyske glasslibere.

Vores viden om glasslibere på de nordjyske glasværker er noget sporadisk, selvom vi ved en del om slibere på Aalborg Glasværk. I "Glas og Mennesker", Aalborgbogen 1986 er der gengivet en liste over slibere på Aalborg Glasværk, som P.V. Kamp efter studier i historiske arkivalier har udarbejdet i 1980. Listen er lidt mangelfuld, hvilket især gælder de tidligst kendte slibers produktionsperioder. Derfor har undertegnet gennemgået andet arkivmateriale for om muligt at finde ny viden om glasslibere og glasmalere. Efterfølgende data om glasslibere (der er ikke nævnt andre glasmalere end Heinrich Tönnies) er et uddrag med de vigtigste nye oplysninger i det materiale, det er lykkedes mig at finde ved en systematisk gennemgang af kirkebøgerne i de sogne, hvor Conradsminde, Mylenberg og Aalborg Glasværk var beliggende.

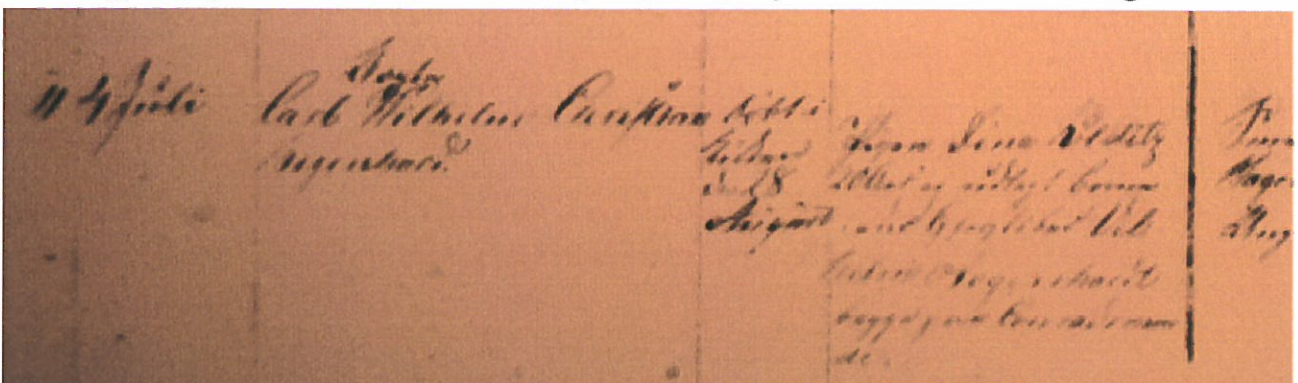
Kirkebøgerne er en af de sikreste kilder mht. pålidelighed. I kirkebøgerne kan man finde mange nyttige og sande oplysninger, som en person i fordums tider har givet præsten, når han var i kontakt med ham ved fødsler, dåb, konfirmationer, vielser og dødsfald. Denne pålidelighed skyldes, at der her - i de fleste tilfælde - er tale om førstehåndsuplysninger, undtagelsen er især faddere ved dåb, hvilket har medført enkelte pudsige indføringer i kirkebogen.

Nyopdaget glassliber på Conradsminde.

Glassliber Vilhelm Regenhard.

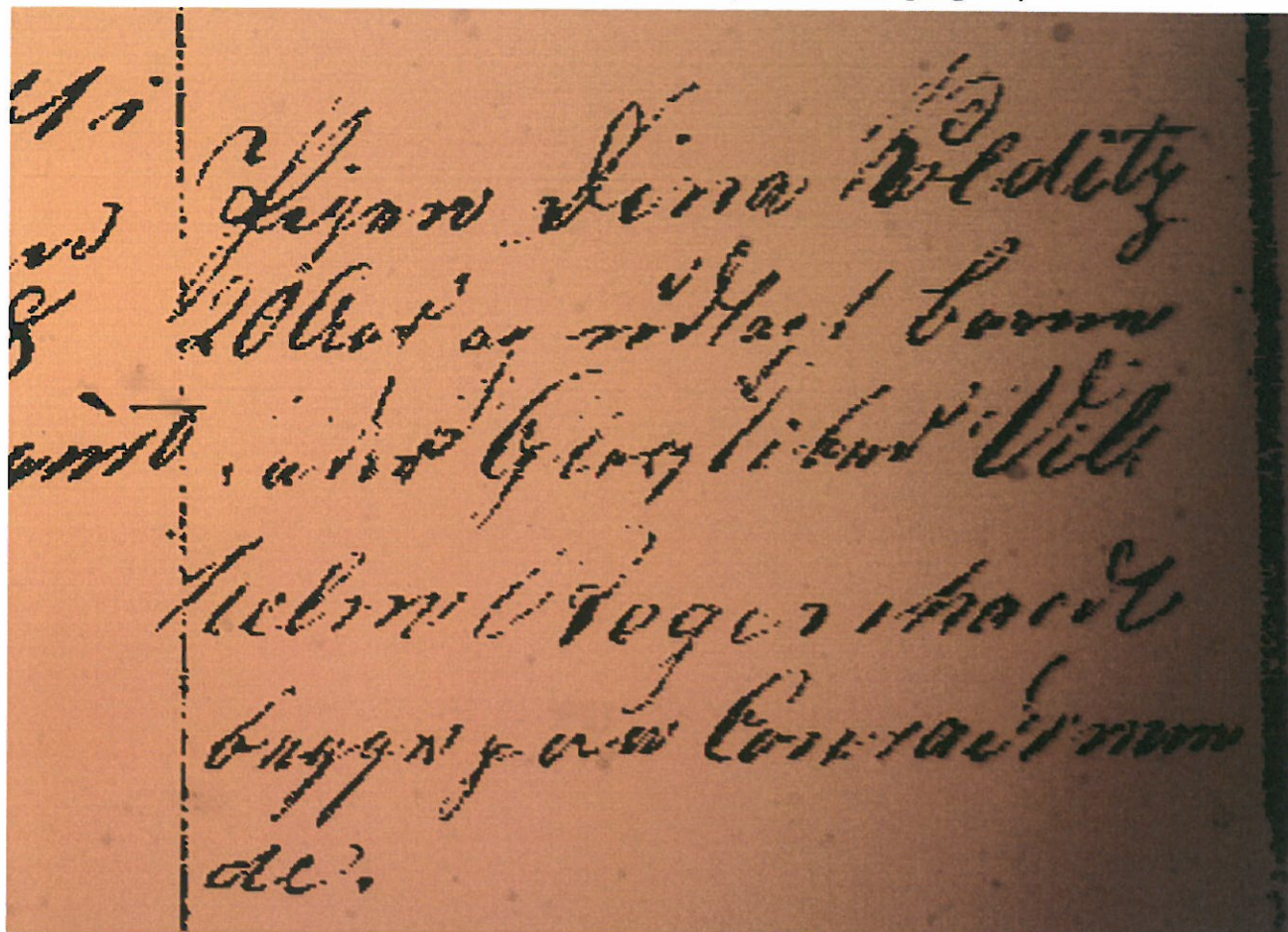
Undersøgelsen har medført nogle overraskende resultater, bl.a. er en hidtil ukendt glassliber på Conradsminde Glasværk dukket frem af glemslen.

Hans navn er Vilhelm Regenhard og han var glassliber på Conradsminde i en periode omkring 1853, her blev han far til en søn født d. 4. juli 1853 i Ravnkilde sogn.

Fotografisk afbildning af udsnit af kirkebogen for Ravnkilde Sogn, hvor glassliber Vilhelm Regenhard's søn er indskrevet som nr. 11, den 4. Juli 1853.

Efterfølgende foto viser et forstørret udsnit af kolonne nr. 5 på forrige foto, hvor der skal angives følgende: *Forældrenes Navn, Stand, Håndtering og Bopæl*.

Udskrift af kirkebog. Fødte Mandkøn: Følgende kolonner, som på den tid tillagdes betydning ved fødsler, er udfyldt med følgende. **No.:** 11. **Aar og Datum:** 4. juli (1853). **Barnets fulde Navn:** Carl Wilhelm Christian Regenhard / Uægte. **Dåbens Datum enten i Kirken eller Hjemme:** Døbt i Kirken d. 28. August. **Forældrenes Navn, Stand, Håndtering og Bopæl:** Pigen Dina Kolditz, 20 Aar og udlagt barnefader Glassliber Vilhelm Regenhard begge på Conradsminde. **Faddernes Navn, Stand og Opholdssted:** Smed Kielgasts Kone i Haverslev, Pigen Lene Hagen, Glasmagerne Julius Dohn(?) og Søren Jensen. Ungkl. Niels Christiansen(?) alle af Conradsminde. **Sidste kolonne Anmærkninger:** Har ingen påtegning (bemærkninger).

I relation til nævnte udskrift kan der udledes følgende. Om nationalitet kan man formode, at Regenhard er af tysk afstamning, det samme kan man sige om hans

kæreste/samlever. Parret har sandsynligvis opholdt sig på Conradsminde i mindst 10 måneder inden sønnens fødsel, idet præsten ingen bemærkninger har til den overståede graviditet, og efterfølgende man kan næsten med sikkerhed udlede, at de herefter har opholdt sig på Conradsminde yderligere en periode.

Det er sandsynligvis ham, der har slebet (graveret):

- De slebne pokaler med prospekter af glasværkerne Conradsminde og Aalborg Glasværk, der er i familien Schüttes eje. Se fig. 347 i "Dansk Glas" 3.udgave 1979.
- De slebne glas, der blev vist på Industriudstillingen i København 1852. Se artiklen "Et par prislistes for nordjyske glas" af Torben Witt i Hikuin 2 1975 side 13 - 1.afsnit 4.linie, som her citeres: *Aalborg Stiftstidende for den 4. oktober 1852: "Fra Kjøbenhavn. Iblandt de genstande, Hs. M. Kongen ved besøget på Industriudstillingen dvælede ved, var iblandt glasarbejderne fornemmelig Glasværket Conradsmindes heldigen fremskredne Frembringelser, af hvilke H. M. også bestilte tilsendt Exemplarer af slebne Glas med jyske Afbildninger (Coldinghuus og Nørreriis)".*
- Vandglasset vist fig. 204 i "Dansk Glas" 3.udgave 1979. Vandglasset er på den ene side med en sleben egeløvskrans og heri navnet: "C. C. Holm", på modsatte side: "Conradsminde d. 1. Sep. 1854". Glasset kan ses på AHM.

Såfremt det er Vilhelm Regenhard, der er mester for sidstnævnte vandglas, så har han virket på Conradsminde til efteråret 1854 eller måske helt hen til sidst på året. Da hverken hans ankomst eller afgang er registreret i "Til- og/eller Afganglisten" for Ravnkilde sogn, så kan der ikke siges noget konkret om hans opholds varighed, der godt kan omfatte flere perioder, dog ved vi, at han var rejst fra Conradsminde inden Folketællingen 1855 (01.02-1855), da han og hans familie ikke er registreret her. Hvornår han kom til Conradsminde kan man kun gisne om.

Vilhelm Regenhard var også glassliber på Mylenberg.

I forbindelse med "arbejde" i folketællingen 1855 for Vebbestrup sogn stødte jeg på en glassliber, bosat i Hvarrehuse. Det er den "forsvundne" Wilhelm Regnhart, som han her kaldes, han er 30 år, født i Hannover og katolik. Han bor sammen med sin kæreste/samlever Ernstine Kolditz på 22 år, der er født i Preussen, og som her benævnes husholderske og lutheraner, og deres søn, Carl på 2 år, der er født i Ravnkilde sogn.

Hvor Vilhelm Regenhard har virket som sliber på nævnte tidspunkt. I hjemmet eller måske snarere på glasværket, der var beliggende ca. 1 km nord for hans bopæl, er et godt spørgsmål, men såfremt han stadig var i sognet, da der blev indrettet sliberi på Døstrup Mølle, så har han sandsynligvis virket der i en periode, men det er lidt svært at postulere noget konkret, da vi ikke ved, hvornår han forlod Vebbestrup sogn og dermed Mylenberg Glasværk, som han må være tilknyttet, hvorfor ellers forlade Conradsminde.

Det var sandsynligvis Vilhelm Regenhard, der skulle stå for det graveringsarbejde, der er nævnt i "Mylenberg og Aalborgs priskurant 1859", hvor der averteres med, at "Landskaber og Navne paaslibes efter opgivende".

Hvornår Vilhelm Regenhard har forladt Mylenberg vides som nævnt ikke, men han var ikke til stede ved folketællingen for Vebbestrup sogn 1860, hvor han igen er forsvundet.

Som det fremgår af ovennævnte, så er Vilhelm Regenhard sandsynligvis den ene af de 2 slibere, som Bent Wolstrup efterlyste i hæftet "Hvem Sleb Hvad" AHM 1986.

Glasslibere på Glasværket i Aalborg i tiden omkring 1857-58.

Der er i materialet oplysninger om de tidligste glasslibere på Aalborg Glasværk, som desværre kun er andenhåndsuplysninger, og som derfor godt kan være lidt ufyldstgørende, hvilket også må siges at være tilfældet her:

1. **Glassliber Tönnies.** Hvilken? Nævnt som fadder ved dåb: Den 15. mar. 1857 var glassliber Tönnies fadder. Barnet født 11. jan. 1857.
2. **Glassliber Arndt.** Nævnt som fadder ved dåb: Den 29. nov. 1857 var glassliber Arndt fadder. Barnet født 6. aug. 1857.
3. **Glassliber Merker.** Nævnt som fadder ved dåb: Den 10. jan. 1858 var glassliber Merker fadder. Barnet født 11. okt. 1857.

Mon ikke der her er tale om Ludvig Ahrent og August Merkel, der var sliberlærlinge hos Heinrich Tönnies på Conradsminde i 1855, iflg. Folketællingen 1855 (se artiklen af Torben Witt i "Et par prislister for nordjyske glas", Hikuin 2 1975). Heinrich Tönnies havde ved den lejlighed en sliberlærling mere, August Tönnies, kan det være ham eller mesteren, der er tale om? Da Heinrich Tönnies forlod Conradsminde 1. maj 1855 fulgte ikke alene hans kone og barn med, også de 2 sliberlærlinge Ludvig Ahrent og August Merkel fulgte med til Aalborg iflg. "Afgangslisten" fra Ravnkilde sogn. Hvad der kan udledes af de nævnte fakta sætter kun fantasien grænser for.

Glasslibere/motivlibere/figurslibere og deres periode på Aalborg Glasværk beregnet ud fra kirkebøger og folketællinger.

Efterfølgende liste omfatter de slibere, der menes eller som måske kan have arbejdet med den type af slibninger/graveringer på Glasværket i Aalborg fra hvidtglasovnens start i 1866, heraf er der dog kun 3 slibere, der ikke kendes fra glaslitteraturen i forvejen. Formålet med listen er hovedsagelig, som angivet i overskriften, at angive slibeperioden, samt supplere med ny viden om de enkelte slibere, hvor det er muligt.

Ferdinand Julius Gundlach: 23. feb. 1868 – 1. sep. 1872.

Anton Edvard Römisch: 29. mar. 1868 – 1. sep. 1872.

Begge de ovennævnte slibere kendes fra folketællingen 1870 for Aalborg Glasværk. Som det ses af ovennævnte tidsangivelser, så er det umuligt, ud fra arbejder dateret mellem 29. mar. 1868 og 1. sep. 1872, at afgøre om gravør-/slibearbejdet er udført af Gundlach eller Römisch, hvis de da, hvilket vi ikke har nogen sikker viden om, begge var motivslibere.

F. Stelgeg: 28. nov. 1869.

De 2 glasslibere Frantz Seidel, 22 år og Heinrich Zieverey, 18 år, der også er nævnt i folketællingen 1870 støder vi ikke på i kirkebogen, derimod støder vi en enkelt gang på en glassliber F. Stelgeg som fadder ved en dåb den 28. nov. 1869, hvor glassliber Ferdinand Julius Gundlach's søn bliver døbt - født 20. sep. 1869. Det kan ikke udelukkes, at F. Stelgeg er identisk med Frantz Seidel.

Johannes Hupfeld og (Christoph Hupfeld): 9. feb. 1870 -?

Den 9. feb. 1870 nævnes der 2 ukendte glaslibere, der ikke kendes fra glaslitteraturen, da ungkarl og menig ved 11. Bat: Glassliber Johannes Hupfeld og sypige Andrea Rasmine Christensen indgår ægteskab i Vor Frue Kirke. Forlovere var glassliberne Christoph Hupfeld og F. Gundlach.

Den 27. april 1870 bliver Jacob Christopher Anthon Hupfeld født, døbt i kirken 6. juni 1870, søn af glassliber Johannes Hupfeldt og hustru Andrea Rasmine Christensen, 23 år. Nyhavn. Faddere er glasmager Christopher Hupfeld og hustru, jfr. Olga Brauer, glasmager C. Hupfeld sen., J. Hupfeld, glassliberne Römisch og Gundlach.

Senere i kirkebogen, 1873-81 finder vi igen Johannes Hupfeld, men nu med titlen glasmager, sandsynligvis har han og broderen Christoph opgivet slibergerningen, i

hvert fald fortæller kirkebogen det med rimelig sikkerhed, for allerede d. 5. sep. 1873, hvor der fødes en søn af *glasmager* Christoff Hupfeld og hustru Cathrine Springborg, bliver Johannes Hupfeld, som fadder ved dåben, også benævnt glasmager. På det tidspunkt er slibergerningen sikkert opgivet hos dem begge, måske fordi lysten, evnen eller behovet ikke var til stede. Hvor længe de har virket som slibere, kan der ikke siges ret meget om på nuværende tidspunkt, idet jeg ikke har fundet oplysninger om dem i perioden 27. april 1870 til 5. sep. 1873.

Muligvis har Christoph Hupfeld aldrig været glassliber, idet han kun en enkelt gang benævnes glassliber, og det er da han nævnes som forlover ved broderen, Johannes bryllup den 9. feb. 1870. Da oplysningen er en andenhåndsoplysning kan man godt stille spørgsmål til sandhedsværdien, selvom man burde kunne forvente, at ens broder kender en temmelig godt, så forklaringen må næsten være, at præsten har sløset med indføringen eller at Christoph Hupfeld virkelig var glassliber på nævnte tidspunkt.

Efterfølgende 2 udskrifter fra kirkebogen, som er førstehåndsoplysninger, bekræfter ovennævnte konklusion.

22.11-1881 fødes Wilhelm Hupfeld, hjemmedøbt 4. marts 1882, søn af **glasmager Johannes Hupfeld** og hustru Andrea Rasmine Christensen, 34 År. Glasværket.

17.08-1877 vies enkemand (1. Gang gift) **glasmager Christoph Hupfeld** af Aalborg, 29 år og jomfru Anna Ida Marie Gundelach af Aalborg, 30 år. Forlovere er glasmagerne L. Hupfeldt og L. Gundelach.

Johannes og måske Christoph Hupfeld's læremester var sandsynligvis Ferdinand Julius Gundlach og Anthon Edvard Römisch.

Joseph Handjk: 1. sep. 1872 – 01. feb. 1880 (Folketællingen 1880).

Iflg. disse data var han altså i Aalborg mindst 1 år tidligere end før antaget. Jvf. listen over glasslibere på Aalborg Glasværk i "Glas og Mennesker", Aalborgbogen 1986.

Joseph Rohrbach: 12. okt. 1873 – 6. nov. 1880.

Rohrbach må siges at være den mest omtalte nordjyske glassliber, takket være Riismøllers pionerarbejde om hans virke. Men tilsyneladende var Riismøller fejlinformeret, idet det er meget usandsynligt, at han var i Aalborg ret meget tidligere end den 12. okt. 1873, da han har adskillige børn, der er født i Norge og

Sverige ret hurtigt efter hinanden. Deres fødselstidspunkter indikerer, at han næppe har været i Aalborg på et tidligere tidspunkt.

Det første tegn på hans tilstedeværelse i Aalborg, er, da han d. 12. okt. 1873 får konfirmeret to af sine sønner, Erik Rohrbach og Friederich Rohrbach - de var ikke tvillinger. I kirkebogen står der, at de er sønner af glaspuster Joseph Rohrbach og hustru Caroline Eriksdatter (Joseph Rohrbach bliver senere omtalt i kirkebogen adskillige gange og her altid som glassliber).

Ifølge Folketællingen 1880 har ægteparret Rohrbach 8 hjemmeboende børn. Friederich, det næstældste barn var ikke til stede, årsag er ukendt. Kun den yngste, Rajmund (stavemåden Reimuth forkert), der er 6 år (forkert angivelse 5 år), er født i Aalborg. De øvrige hjemmeboende børn, hvoraf Erik er ældst, er født i udlandet. De 3 ældste på 21, 18, 16 år er født i Halland/Norge, herefter er der 4 yngre på 13,11,9 og 7 år, de er alle født i Småland/Sverige.

Erik Rohrbach, ældste søn af ovennævnte Joseph Rohrbach, benævnes også som glassliber i Folketællingen 1880. Han forlader tilsyneladende sammen med den øvrige familie Aalborg Glasværk kort efter faderens død.

Peter Johan Lindström: 5. nov.1882 – ca. 1910.

Vi ved dog fra andre kilder, at han var i Aalborg ca. 1876, men da han var ungkarl i mange år, gik der nogen tid, før han for første gang blev nævnt i kirkebogen.

Christian Jacobsen: 28. apr. 1882 – 1898.

Han var født i Fensmark sogn, Præstø Amt den 14. sep. 1856. CJ er i Aalborg Glasværks historie ikke særlig kendt. Han kom til Aalborg fra Helsingør Glasværk i begyndelse af 1880'erne, der blev han benævnt gravør. CJ var uddannet på Holmegaard (iflg. Bent Wolstrup: Hvem sleb Hvad. Udgivet af AHM-1986).

Første registrering i kirkebogen er faktisk hans bryllup, hvilket kunne tyde på, at han er ankommet til glasværket i nogen tid forud for denne dato, hvor han bliver gift med en aalborgensisk glasmagerdatter:

Den 28. april 1882 vies ungkarl, glassliber Christian Jacobsen af Aalborg 25 ½ år og jomfru Hulda Louise Frederikke Kauffeld af Aalborg 18 11/12 år i Vor Frue Kirke. Forlovere er glasmagerne A. Kauffeld og A. Fagerstrøm.

CJ var øjensynlig den sliber, der skulle erstatte Joseph Rohrbach. Hans meritter er som nævnt ikke særlig kendte i Aalborg, men hans virke er nok mere nuanceret end

Peter Riismøller beskrev i 1957 i "Arv og Eje". Christian Jacobsen rejste til Århus Glasværk i 1898, her er han kendt som en dygtig sliber og gravør.

J. Ekstrøm:

JE har været et velkendt navn i glaslitteraturen i mange år. Desværre er jeg ikke stødt på hans navn i kirkebøgerne. Vores kendskab til ham er fortsat meget begrænset, idet vi, ud over hans virke tid (1899), stort set kun kender noget til hans slibemåde og hjemland, som skulle være Sverige, end ikke hans fornavn kender vi.

Korrektioner.

Ferdinand Julius Gundlach`s navn er forkert angivet i Folketællingen 1870, hvilket kirkebogen bekræfter adskillige gange.

Joseph Rohrbach døde 6. nov. 1880 i Aalborg – 47 ½ år, hvilket må siges at være en noget anden forklaring på hans afgang, end den man kan læse i glaslitteraturen.

Glassliber Lif`s korrekte navn er: Niels Peter Lif. Det bekræfter kirkebogen både ved hans bryllup og ved hans eneste barns adoption, men han blev åbenbart kaldt Poul.

Nedenfor nævnte personer, der i glaslitteraturen er blevet omtalt som glasslibere, er næppe glasslibere, idet de i kirkebøgerne altid benævner sig selv som glaspustere eller glasmagere.

1. Frederik Carl Christian Hautop, født ca. 1820. Fødested ukendt.
2. Emilius Thegler, født den 17. dec. 1839 på Conradsminde, Ravnkilde sogn.
3. Peder Pedersen Ersted d.y., født den 7. juni 1850 i Vebbestrup sogn, søn af Peder Pedersen Ersted d.æ., der var schürer på Conradsminde og Mylenberg.
4. Ludvig Gustav Ferdinand Storm, født den 27. marts 1869 i Vestphalen.

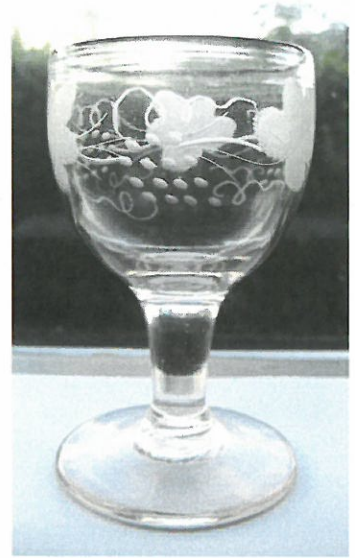
Formålet med denne artikel er som tidligere nævnt først og fremmest at øge vores viden om nordjyske glasslibere, hvilket må siges at være lykkedes. Desværre er der stadig mange huller i vores viden, forhåbentlig kan denne viden øges yderligere hen ad vejen, så muligheden for at identificere glasslibearbejder til bestemte glasslibere bliver forbedret, denne artikel skulle gerne være et skridt eller to i den retning.

Vodskov, den 9. oktober 2010

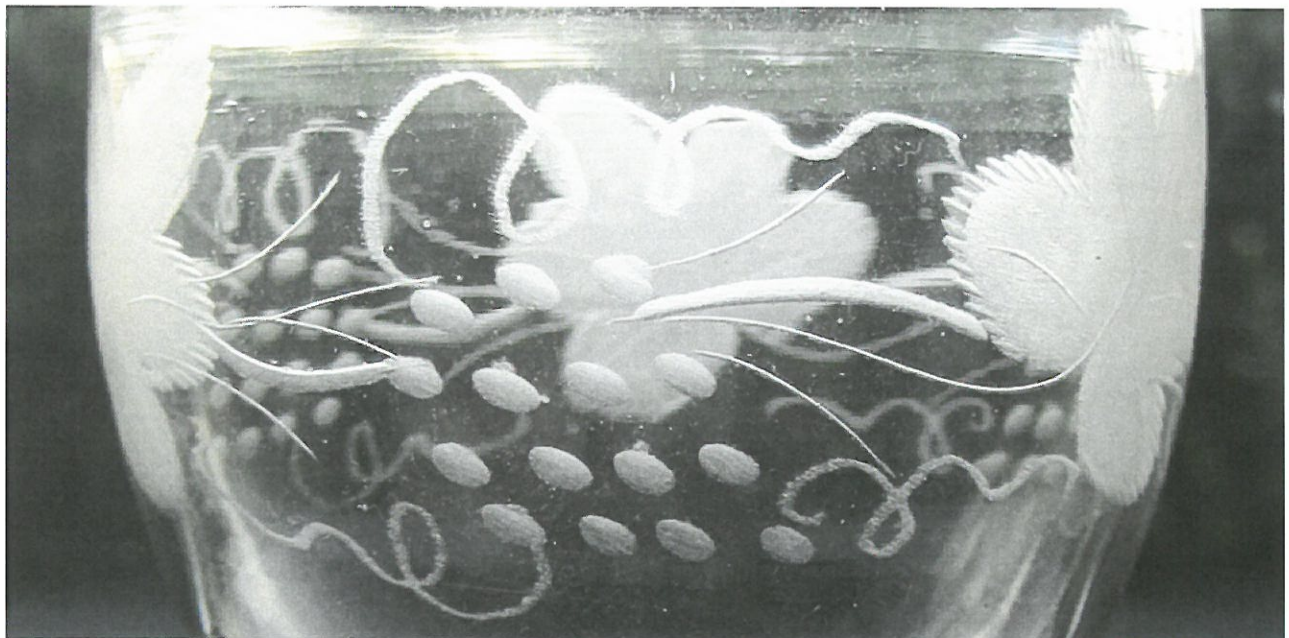
Jørgen Frank Rønne / e-mail: jronnest@hotmail.com

Vinglastypen 5-delt takket stiliseret vinløv - nok engang.

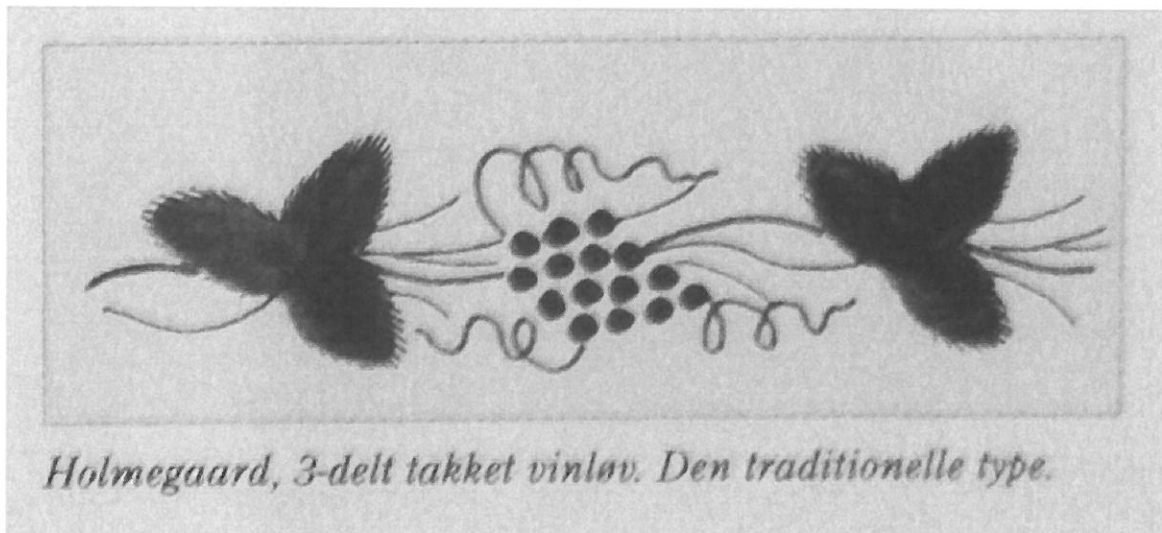
Jeg har med stor interesse læst Torben Errboe's kommentar i *Glasnyt* nr. 47 til mit indlæg om overnævnte glas i *Glasnyt* nr. 46. Det er selvfølgelig rart, at han er enig med mig i, at det er en sandsynlig Holmegaard-type, nogen sikker viden får vi nok aldrig, men jeg er lidt forundret over nogle udsagn i hans artikel. Jeg havde ellers gjort mig de største anstrengelser for, at artiklen skulle være fyldestgørende for alle, idet jeg foruden 3 foto også havde beskrevet dekorationens opbygning, desværre var det åbenbart ikke nok. Artiklen bærer præg af, at Torben ikke har fået læst ordentlig korrektur på sit indlæg, idet det indeholder en fortalelse, som den mere rutinerede samler/kender blot falder op og ned på, men som kan volde problemer for den nye samler/kender, men forvirringen bliver total, når Torben åbenbart kan se noget andet i mine fotos, end jeg har beskrevet, oven i købet med en lidt uforståelig konklusion.

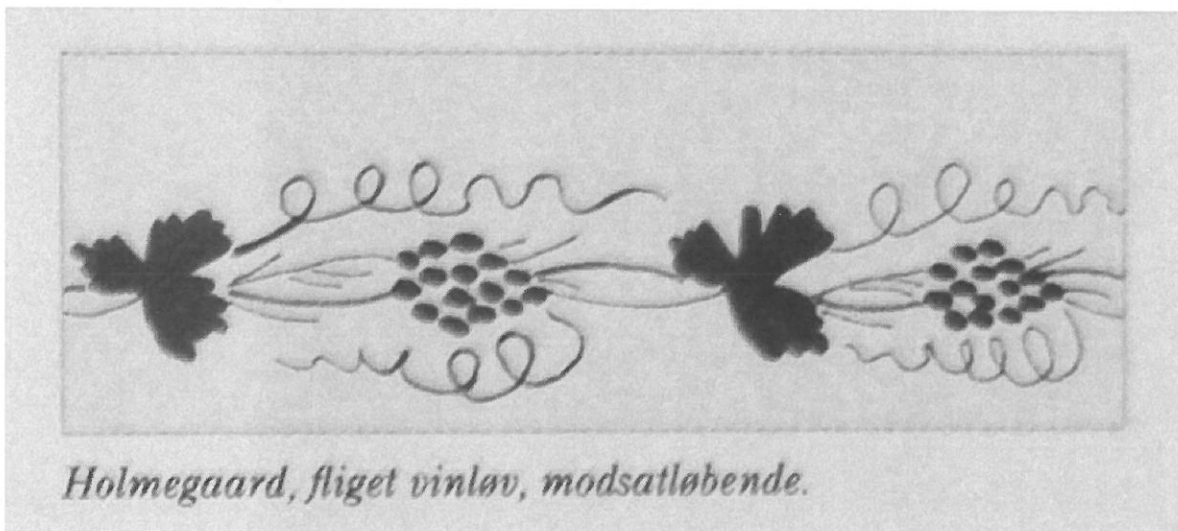
Da artiklen i *Glasnyt* nr. 45 åbenbart ikke var informativ nok for alle, vil jeg prøve at afhjælpe det med noget mere dokumentation. Som det fremgår af det efterfølgende foto (forstørret udsnit af mit glas øverst t.h.), så er klatretrådene i vinranken ikke "modsatløbende", som TE åbenbart kan se, selvom jeg skriver noget andet.

Tegningen efterfølgende er lånt fra bogen: *Dekorerede danske glas*.

Med henvisning til de 2 foregående illustrationer, så burde alle nu kunne se, at selve rankeafsnittet på mit glas mht. *druer og fangtråde* er identisk med det forfatterne (TE og NA) i bogen "*Dekorerede danske glas*" benævner: "*Holmegaard 3-delt takket vinløv. Den traditionelle type*". Jeg har valgt at benævne typen: "*5-delt takket stiliseret vinløv. Den traditionelle type.*", hvilket jeg synes, er dækkende for glastypen, set i relation til den systematik, der er anvendt i bogen "*Dekorerede danske glas*". Efter flg. planche viser hvordan de "modsatløbende" tråde er placeret.

TE nævner også i sit indlæg, at jeg ved ønsketænkning henfører/rubricerer mit glas typemæssigt til denne vinløvsdekoration (*Holmegaard 3-delt takket vinløv. Den traditionelle type*), fordi denne dekorationstype findes på den sjældne glastype, der

i "Holmegaard kat. 1853" hedder vinglas nr. 12. **Men faktisk findes vinglas nr. 12 (på nuværende tidspunkt) slet ikke med den af mig beskrevne dekoration, hvad angår druernes fangtråde, og den findes heller ikke med den af TE systemdøbte "modsatløbende" dekoration, når vi vel og mærke taler om fangtrådenes forløb i relation til drueklasen, som derimod er med det, vi almindeligvis benævner "dobbeltløbende"**. Det fremgår tydeligt af "Dekorerede danske glas" side 32, øverste række t.h. Et forstørret udsnit af dette vinglas med vinløvsranken på Holmegaard vinglas nr. 12 er vist efterfølgende af hensyn til overskueligheden/dokumentationen.

Holmegaard 3-delt takket vinløv. Traditionel type - forekommer altså i mindst 2 udgaver, måske flere udgaver: Dobbeltløbende og flerløbende (3-løbende).

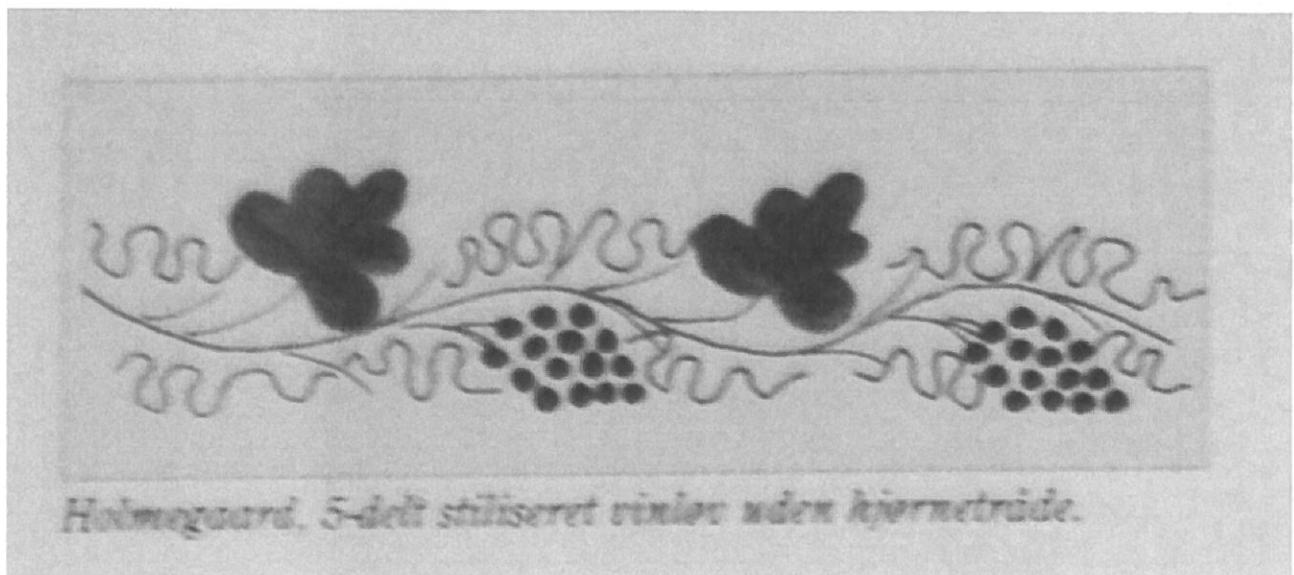
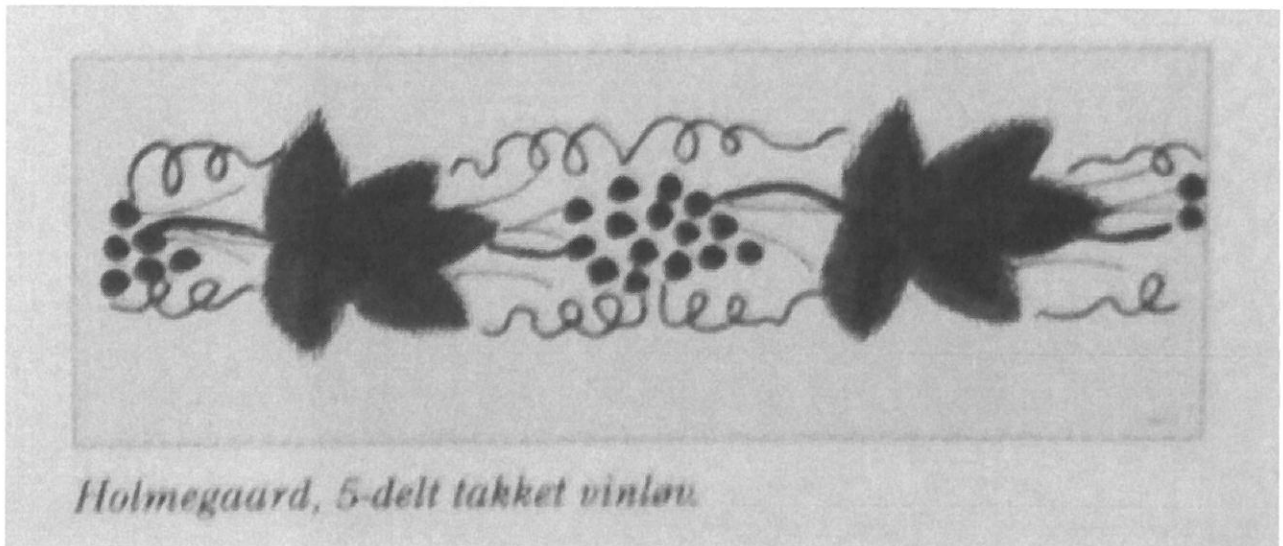
Det er indlysende, at mit glas rent typemæssigt, skal placeres i den rigtige "familie" dvs. mellem de 5-delte vinløvstyper, men det skulle vel ikke forhindre, at man henviser til andre glastyper, når man vil beskrive glassets dekoration for andre (læs: Glasnyts læsere).

Som jeg skrev i Glasnyt nr.45, så mener jeg stadig, at dekorationen er en kombination af typen: "3-delt takket vinløv. Den traditionelle type" og typen "5-delt stiliseret vinløv" - uden hjørnetråde, hvilket som sagt skyldes, at:

- Drueklassen med de 3 fangtråde er identisk med: Holmegaard 3-delt takket vinløv. Den traditionelle type (dvs. den type, som er vist på planchen med

samme benævnelse i afsnittet "Oversigt over blomsterslibninger" bagerst i bogen "Dekorerede danske glas").

- Vinløvsbladene har form som: Holmegaard 5-delt stiliseret vinløv uden hjørnetråde. Også denne planche er vist i ovennævnte oversigt. Planchen er også vist efterfølgende nederst.

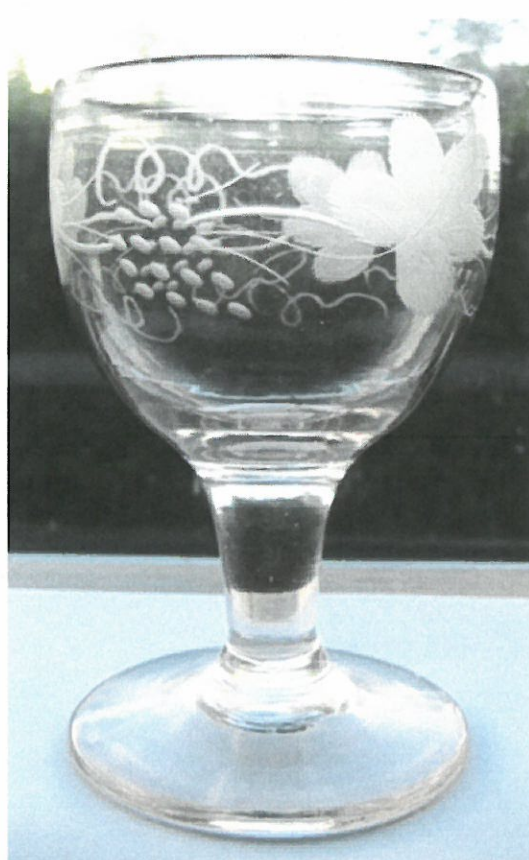

De 2 plancher oven over viser de 2 typer mit glas er en kombination af iflg. TE.

Da "kært barn" har mange navne, kan en anden betegnelse også være udmærket, men da dekorationen umiddelbart, efter min mening, har størst lighed med "Holmegaard 3-delt takket vinløv. Den traditionelle type", så burde typen betegnes:

5-delt takket stiliseret vinløv. Den traditionelle type, og med tillægsbetegnelserne: Dobbeltløbende, modsatløbende, tilbageløbende og flerløbende.

Under t.v. "Holmegaard 3-delt takket vinløv. Dobbeltløbende. Traditionel type".

Oven over t.h. er vist mit omtalte glas, der bør betegnes og sandsynligvis er et: "Holmegaard 5-delt takket stiliseret vinløvsglas. Flerløbende. Traditionel type".

Mht. udtrykket "postulat", så siger mit gamle "Nordisk Konversations Leksikon", at det kommer fra den latinske betegnelse *postulatum*, der har 2 betydninger. 1) *ubevislig eller ubevist påstand; forudsætning, hvorudfra andre sætninger kan bevises.* 2) (matematik). *Almindelig forudsætning, som matematiske beviser bygger på, men som ikke selv kan bevises.*

Jeg mener derfor fortsat, at udtrykket *postulat* er korrekt anvendt, jeg behøver blot at nævne den rosenmalede produktion på *Conradsminde*. Ganske vist skriver Torben Witt i artiklen "Et par prislister for nordjyske glas" i bogen *Hikuin 2 1975* mht. til en rosenmalet produktion, at fordi en rosenmalet produktion ikke er nævnt i "*Conradsminde kat. ca. 1848*", men derimod i "*Mylenbergs og Aalborgs kat. 1859*",

så kan man ikke drage negative konklusioner, hvilket skal forstås på den måde: *At der måske/muligvis/sandsynligvis har været en rosenmalet produktion på Conradsminde, men vi ved det ikke, og kan som følge heraf slet ikke bevise det.*

Det er derfor med en vis undren, at I (NA og TE) ikke alene hævder/siger, at man har haft en rosenmalet produktion på Conradsminde. Det er på sin vis forståeligt, da dette postulat har været fremført i mange år ud fra forskellige forudsætninger, som ikke er bevist, men I går videre og påstår, at langt den største rosenmalede nordjyske produktion har fundet sted på Conradsminde, og at Mylenbergs betydning i den forbindelse stort set er uden større betydning.

I sin "anmeldelse" har Torben desuden en kommentar til min sætning i artiklen: *"Må denne blanding af fakta og postulater betragtes som værende en del af den foreløbige sandhed om danske dekorationstypers tilhørsforhold"*. Torben skriver: *"Vi mener ikke, at vi fremsætter postulater i bogen. Derimod fremsætter vi en række teorier, og drager en række forsigtig konklusioner på basis af det omfattende kildemateriale vi har været igennem"*.

Hertil vil jeg sige, at hvis man gengiver et postulat og tilføjer, at dette postulat er udokumenteret, så er og forbliver det et postulat. Jeg skulle måske have skrevet, "fakta, postulater og teorier", men det faldt mig ikke ind, og det vil, efter min mening, også være sproglig forkert, sådan som sætningen var formuleret.

Mht. Holmegaards glastyper, så skriver TE, at her er dokumentationen i top, idet man ikke blot har mange kataloger og prislister som dokumentation, men man har også haft stor gavn af prøvesamlingen. Det er jeg noget uforstående overfor, idet der mig bekendt ikke findes noget særligt materiale i prøvesamlingen i den kategori – faktisk er det eneste, den kan bidrage med, så vidt jeg ved, nogle få egeløvsglas.

Anderledes forholder det sig med studiesamlingen. Den har bidraget med nogle spændende glas til bogen "Dekorerede danske glas", men man må ikke glemme, at det trods alt er glas, der er indkøbt i årene efter 1956, hvor glasinteressen begyndte at blomstre, takket være et pionerarbejde af afdøde museumsdirektør på AHM, Peter Riismøller, og derfor reelt er udokumenterede, måske på nær nogle enkelte glas, som ved anskaffelsen havde en særlig historie.

Jørgen F. Rønne / Mail: jronnest@hotmail.com

ET MESTERVÆRK AF ISERHORST

16. november 1846

Af Torben Errboe

Af de mange kontakter, vi har fået efter udgivelsen af vores bog, var den opringning, vi fik fra en samler i københavnsområdet, en af de absolut mest spændende. I en bod på Israels Plads havde han for nylig købt en osteklokke, som samleren mente, måtte være slebet af Iserhorst. I alt fald var han ret sikker på at kunne genkende nogle karakteristiske slibninger af pileblade fra bogen.

Efter at have set på nogle fine tilsendte fotos af osteklokken, var vi meget overraskede og straks fyr og flamme for at få den nærmere i øjesyn. For hvis det virkelig viste sig, at osteklokken var slebet af Wilhelm Iserhorst, ville det være et gennembrud i forståelsen af hans forfinede teknik samt give et længe ønsket overblik af hans motivvalg. Iserhorst var ansat i over 40 år på Holmegaard Glasværk - fra 1846 til 1888.

Osteklokken er relativ stor og kraftig i godset. Den har en diameter på 20,4 cm og en højde på 15 cm. Den massive, kuglede knop er 4,5 cm høj og anbragt på en dobbelt trappe. Svarende til afslibningen på toppen er slebet en 15-takket blomst eller stjerne med en central rund midte. Hvor vidt der har hørt en underskål til selve klokken, vides ikke.

Men hvordan kan man påstå, at den er slebet af Wilhelm Iserhorst? Hvis vi betragter osteklokken fra knoppen og lader øjnene glide ned ad siderne, er det første vi møder en circularær krans af spidse pileblade. Denne form for dekoration er traditionelt altid blevet tilskrevet Iserhorst og det så vedholdende, at de spidse pileblade nærmest betragtes som Iserhorst's signatur. Men vi bliver nødt til modvilligt at erkende, at den endelige dokumentation for denne antagelse endnu mangler.

Hvis vi altså hævder, at pileblade er udført af Iserhorst, må han også have udført resten af det komplicerede slibearbejde. At to forskellige slibere skulle have arbejdet på osteklokken er næppe sandsynligt.

Hjertet

Det altdominerende blikfang på osteklokken er et ca. 7*8 cm romantisk hjerte i en fantastisk detaljeret og elegant udførelse. Centralt i hjertet er indgraveret *d 16 Novbr 1846*. Under datoen, men over årstallet, står - så vidt vi har kunnet tyde - i fin fraktur *IH* og *N*. Denne osteklokke er hermed så vidt vides det tidligst daterede arbejde udført af Iserhorst. Det var som nævnt i 1846 Iserhorst ifølge Holmegaards arkiver kom til glasværket fra Emden i Westfalen.

Hjertets omkreds og kurvaturer udgøres af en ca. 0,5 cm slebet rand, der udadtil begrænses af nogle fine takker. Indadtil er slebet en række små cirkulære knopper på korte stilke, der ligeledes følger hjertets form

Bladene

Den resterende del af decorationen består af to typer blade:

- 5 skråt, skraverede, slyngede blade med tilspidsede ender. De har yderst de samme fine takker, som hjertet er forsynet med. Inden for takkerne er optrukket en tynd slibning, der afgrænser hele det centrale netværk. Hvert af bladene har 3 uslebne "vinduer"
- Adskillige vinløvsblade

Begge typer blade har forbindelse med 6 cirkulære **knudepunkter**. De 5 aflange blade begynder og ender i et slyngende forløb i disse punkter. Herfra udgår også vinløvsbladene radiært på tynde stilke. Mange stilke er uden blade.

I hvilken anledning?

Det ligger naturligtvis lige for at gætte på, at osteklokken er et bestillingsarbejde til et bryllup. Sådan må det næsten være med et så smukt udført hjerte med, hvad vi formoder, er initialerne på brud og brudgom. Der kan selvfølgelig være andre muligheder. Det er indtil videre ikke lykkedes at opspore, hvad der egentlig skete hin minderige dag, den 16. november 1846. Det kan dog ikke tage opmærksomheden fra dette fantastiske glasarbejde, som er unikt i dansk glashistorie.

Klubaften 26. januar 2011

Dette første møde i det nye år var ganske pænt besøgt. Vi fik udleveret årsgaven, som er prislisten til kataloget fra Holmegaard 1959-65, og der var en lille ekstragave i form af en publikation fra Ebeltoft Glasmuseum om reticelli, en spændende og svær teknik, som moderne kunstnere har taget op efter de gamle venetianere.

Vi var blevet opfordret til at medbringe ting fra Holmegaard fra perioden 1959-65, og der var da også spændende ting imellem. Et par af medlemmerne havde valgt at vise en bestemt farve, hhv. vårgrønt og røgfارvet, og det så ganske flot ud. Det blev som altid en rigtig hyggelig aften.

IK

26.01.2011

26.01.2011

26.01.2011

26.01.2011

26.01.2011

Onsdag den 16. februar 2011

Tekst: Tove Klit

Foto: Bente Hansen

Med de glas som, Du har medbragt forsøger vi ved fælles hjælp at bestemme, hvordan glasset er fremstillet og evt. på hvilket glasværk, det er fremstillet.

Referat af mødet den 16. februar 2011

Formand Poul Schjelder bød velkommen til denne aften, som handlede om de glas, som medlemmerne havde medbragt, og som vi ved fælles hjælp skulle forsøge at bestemme, hvordan glasset var fremstillet og på hvilket glasværk.

Uheldigvis havde vintervejret drillet denne gang, men hele 14 medlemmer var mødt frem – nogle endog langvejs fra.

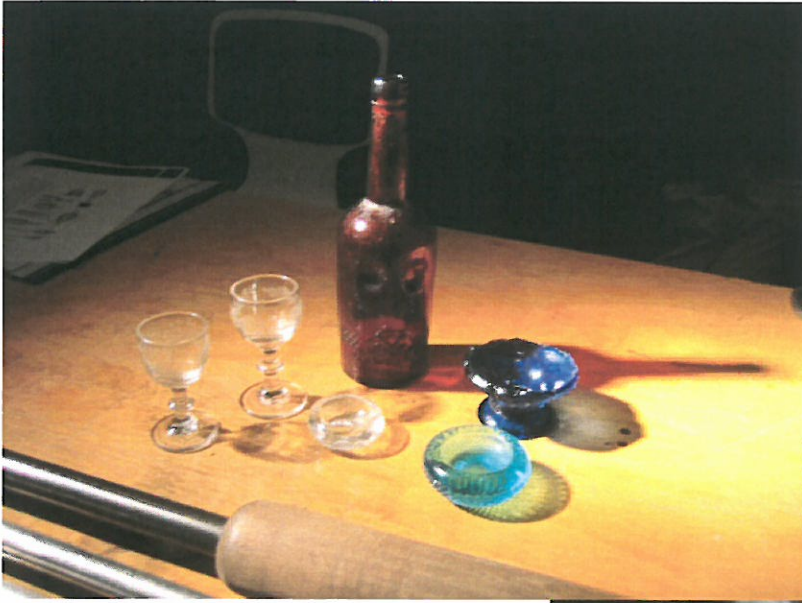
Formanden lagde ud med at gennemgå udleveret materiale, som var diverse genoptryk vedr. glasmager værktøj, hvordan kender man gamle glas samt rødt glas. Medbragt var også glasmagerpiber, vulver klods, 3 typer sakse som Poul demonstrerede brugen af.

De fleste fremmødte medlemmer havde medbragt flere glasting, som man forsøgte at bestemme, her kan bl. a. nævnes flødekande, optisk stribet vase, saltkar og forskellige drikkeglas.

Kaffen samt kage blev serveret og snakken gik lystigt – en rigtig hyggelig aften, hvor Poul tog den som en erfaren foredragsholder/glaskender – tak for det.

Mødet sluttede med at formanden takkede for fremmødet.

BESØG HJEMMESIDEN!

www.glashistoriskselskabaalborg.dk eller www.gsaa1976.dk

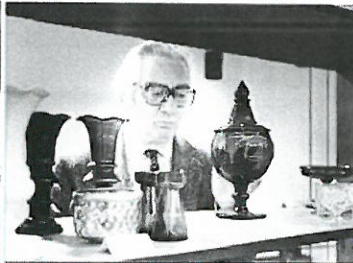
Hits: 15180 Tip en ven

Glashistorisk Selskab Aalborg*1976

Forside Velkomstsider Om Selskabet GLASNYT Genoptryk GlasLitteratur GLASGALLERI GLAS tilbydes LINKS Glasudstilling KONTAKT

Kastrup
1867-1968

Glashistorisk Selskab Aalborg blev stiftet i Aalborg mandag den 23 august 1976 for at skabe et forum, hvor glasinteresserede kan få udbygget deres kendskab til "GLAS" og høre nyt fra mennesker, der forsker i emnet.

Glashistorisk Selskab Aalborg*1976
Postbox 543
9100 Aalborg

ny link til GSAA hjemmeside
www.gsaa1976.dk
eller
www.glashistoriskselskabaalborg.dk

pressemeldelse [tryk her](#)

Sidst opdateret
Aalborg den 24 februar 2011 14:25

Ønsker Du at blive medlem [tryk her](#)

MØDER og arrangementer 2011

SATSFARVEN hvad er det ?

Se indlæg om glas fra medlemmerne

NYT om Holmegaard Glasværks Plæsaming [tryk her](#)

Følg med i registrering af prøvesamlingen på Næstved Museum [tryk her](#)

GLASHISTORISK SELSKAB
1976 AALBORG 76

Glashistorisk Selskab Aalborg 1976

Bricksite.com

Hits: 15236 Tip en ven

Glashistorisk Selskab Aalborg*1976

Forside Velkomstsider Om Selskabet GLASNYT Genoptryk GlasLitteratur GLASGALLERI GLAS tilbydes LINKS Glasudstilling KONTAKT

glas efterlyses

- svensk glas
- glas efterlyses
- GLAS købes / sælges

Glashistorisk Selskab Aalborg 1976

Bricksite.com